

Central and East European Moot Court 2012

ZMAGA PRAVNE FAKULTETE V LJUBLJANI NA MEDNARODNEM ŠTUDENTSKEM SREDNJE- IN VZHODNOEVROPSKEM TEKMOVANJU IZ PRAVA EU (CEEMC)

Letošnje (osemnajsto) tekmovanje iz prava Evropske unije *Central and East European Moot Court* se je odvijalo v La Valetti na Malti v organizaciji Britanskega centra za angleške in evropske pravne študije ter pod pokroviteljstvom Univerze v Cambridgu in Sodišča Evropske unije. Problematika azila, ki je bila letos osrednja tema, je v današnjem času zelo aktualna in je povezana z vsakodnevnim dogajanjem v Evropski uniji. Simbolično je bila za gostovanje tekmovanja izbrana prav Malta, ki se po t.i. "arabski pomladi" sooča z vse večjim številom beguncev iz Afrike. Pravno fakulteto v Ljubljani smo letos zastopali **Urška Cujnik, Mojca Ilešič, Karmen Lutman** in **Dušan Mitrović** pod odličnim mentorstvom in vodstvom doc. dr. Ane Vlahek in mag. Martine Sever.

Tekmovanje je simulacija postopka predhodnega odločanja pred Sodiščem Evropske unije (SEU), v ta namen pa bil je sestavljen namišljen primer in osem predhodnih vprašanj, ki jih je nacionalno sodišče fiktivne države članice Mulyse naslovlilo na SEU. Prvi sklop vprašanj se je nanašal na pravice državljanov tretje države po ločitvi od državljanke EU, s katerim si je pred tem ustvaril družino, drugi sklop pa je obravnaval status in pravice beguncev. Eno izmed vprašanj je bilo povsem procesne narave. Spraševalo je po dopustnosti odredbe nacionalnega sodišča države članice, ki bi vplivala na dostop ali uporabo dokumentov, ki so razkriti strankam v postopku predhodnega odločanja na SEU. Čeprav so bila vprašanja navidezno fiktivne narave, odgovori nanje predstavljajo pomembne oporne točke pri oblikovanju sodne prakse na tem področju, saj o teh vprašanjih SEU do sedaj še ni odločalo. Zgovorno je tudi dejstvo, da generalna pravobranilka SEU Eleanor Sharpston, ki je bila na tekmovanju v vlogi sodnice, v tem času pripravlja sklepni predlog v zelo podobnem primeru. Argumente smo oblikovali na podlagi dosedanje prakse SEU, ki ima nekatere stične točke s fiktivnim dejanskim stanjem tekmovanja, ter iz splošnih načel prava EU, pravne dogmatike in strokovnih člankov.

Vsebinski sklop prvega dela se nanaša na sirskega državljanca Abdula, ki je zaradi vojne v Siriji migriral na ozemlje Evropske unije, natančneje v državo članico Mulyso. Tam se je poročil z državljanke Mulyse, s katero sta dobila sina, in se zaposlil. Zaradi svoje politične aktivnosti kot govornik *Skupine za svobodno Sirijo*, ki je organizirala številne proteste, je kmalu prišel navzkriž z državnimi oblastmi, zato so ga po ločitvi od žene hoteli izgnati v Turčijo kot varno tretjo državo. Tekmovalci smo se ukvarjali z vprašanjem, ali gre v okoliščinah, ko sta bivša žena in otrok finančno odvisna od Abdula in bi bil otrok prikrajšan vseh stikov z očetom, Abdulu po pravu Evropske unije pravica do bivanja v Mulysi. V tem primeru je šlo za vprašanje, ali lahko mehanizmi prava EU sežejo tako daleč, da se podeli pravica do bivanja državljanu tretje države v državi članici z izključnim namenom zaščititi pravice njegovih družinskih članov, ki so državljani Unije. Drugo vprašanje se je nanašalo na obseg pravic, ki gredo Abdulu, če mu pravo EU prizna pravico do bivanja v Mulysi. V tej povezavi se je zastavljalo zlasti vprašanje, ali gre Abdulu enak status kot državljanu tretje države, ki je poročen z državljanke Unije, ki je (za razliko od Abdulove soproge) izkoristila pravico do gibanja znotraj EU in je zato naslovnik Direktive 2004/38 (*the Citizens' Rights Directive*). Tretje vprašanje je bilo procesne narave, saj je

spraševalo o dopustnosti odredbe nacionalnega sodišča države članice, katere namen bi bil vplivati na dostop ali uporabo dokumentov, ki so razkriti strankam v postopku predhodnega odločanja na SEU. Četrto vprašanje je bilo povezano z zavrnitvijo prošnje za podelitev statusa begunca, ki jo je Abdul vložil pred pristojnim organom Mulyse.

Drugi vsebinski sklop je obravnaval Abdulovo družino, ki se je iz Sirije odpravila najprej v begunski kamp pod okriljem Združenih narodov v Turčiji. Ker se tam niso počutili varne in ker so bili pogoji v kampu nesanitarni, so odšli v Mulyso. Tam so za dobo enega leta pridobili status begunca. Pred potekom tega obdobja je Mulysa spremenila zakonodajo, po kateri niso več izpolnjevali pogojev za status begunca. Zaradi tega in v okoliščinah, ko Mulysa ni implementirala instituta subsidiarne zaščite, kar je bila njena obveznost po Direktivi 2004/83 (*The Refugees' Directive*), je družina po odločbi Mulyse izgubila vsakršno pravno podlago za nadaljnje bivanje na ozemlju Mulyse. Prvo vprašanje se je glasilo, ali je državi članici, ki je implementirala t.i. direktivo minimalnih standardov (v tem primeru Direktiva 2004/83) na način, da je ponudila ugodnejšo definicijo begunca, kot jo določa direktiva, kasneje onemogočeno, da bi kmalu zatem spremenila to definicijo v manj ugodno, čeprav bi bila nova definicija še vedno v skladu z direktivo. Bistvo vprašanja je v tem, ali lahko pri t.i. minimalni harmonizaciji države članice po implementaciji višjih standardov (kot jih določa direktiva) kasneje te standarde znižajo tako, da so ti standardi še vedno v okviru meja, ki jih določa direktiva. Drugo vprašanje se je nanašalo na dopustnost odvzema statusa begunca pred potekom enega leta, za katero so na podlagi tega statusa pridobili dovoljenje za bivanje. Gre zlasti za vprašanje legitimnih pričakovanj, ki si jih je Abdulova družina ustvarila na podlagi odločbe pristojnih organov v Mulysi. Ali je ugodnejša definicija begunca, kot jo je vsebovala prejšnja zakonodaja Mulyse, vsebovala tudi implementacijo subsidiarne zaščite in ali bi podelitev statusa begunca Abdulovi družini lahko štel za podelitev subsidiarne zaščite, je bil predmet tretjega vprašanja. Pri reševanju tega vprašanja je bilo potrebno dobro poznavanje zgodovinskega ozadja obeh institutov (statusa begunca in subsidiarne zaščite), njun *ratio* in razlike. Zadnje vprašanje tega vsebinskega sklopa je spraševalo po odškodninski odgovornosti države Mulyse za nepravilno implementacijo Direktive 2004/83, natančneje po tem, ali je izpolnjen drugi pogoj po *Brasserie du Pecheur*, t.j. zadostna resnost kršitve prava EU.

Prvi del tekmovanja je potekal pisno. Pripravili smo memoranduma za obe stranki, tako tožnika kot tudi toženca. Na strani tožnika smo zastopali sirske državljane Abdula in njegovo družino, ki jih je država Mulysa na različnih podlagah skušala izgnati iz države. V memorandumu za toženca smo zastopali državo Mulyso in z ustreznimi pravnimi argumenti skušali upravičiti njena ravnanja.

Drugi del tekmovanja je potekal ustno v avtentičnem vzdušju sodnih dvoran sodišča v La Valetti (*The Law Courts*), finale pa v veliki dvorani stare zgradbe malteške univerze. Po prihodu na Malto je tekmovalce in mentorje v predsedniški palači slavnostno pozdravil predsednik Republike Malte, dr. George Abela. Nagovoril nas je kot kolege, saj je tudi on pravnik. Kasneje je sledilo druženje z ostalimi ekipami in ogled vrtov predsedniške palače. V soboto, 5. maja, smo se najprej pomerili v vlogi tožnika proti ekipi iz Univerze v Latviji, nato pa v vlogi toženca proti ekipi iz Univerze Masaryk iz Brna. Na večerji istega dne smo izvedeli, da smo se uvrstili v četrtino finala. Tako smo se naslednji dan pogumno podali v dvoboj z ekipo iz Ekonomske univerze v Pragi in nato še z ekipo iz Univerze v Varšavi. Po kratkem oddihu v kavarni poleg sodišča so nas sodniki pričakali v avli Univerze, kjer so razglasili ekipi, ki bosta imeli čast se pomeriti v finalu. Med njima je bila poleg Univerze v Varšavi prav Univerza v Ljubljani! Ob vzpodbudnih besedah odličnih mentoric doc. dr. Ane Vlahek in mag. Martine Sever smo se, navdušeni nad novico, osredotočili na našo zadnjo nalogo – čim bolje predstaviti naše argumente. To nam je tudi uspelo in na koncu smo prav uživali v nastopu pred vsemi

dvanajstnimi sodniki, tekmovalci in gosti v dvorani. Sodnemu senatu je v finalu predsedovala AG Eleanor Sharpston, ki z vse prej kot prizanesljivimi vprašanji daje svojevrsten pečat temu tekmovanju. Dobro pripravljen govor je bil tako le iztočnica, za kopico vprašanj, ki so se vrstila s strani sodnikov, pa je bilo potrebno odlično razumevanje celotne problematike. Pravi ekipni duh, enkratno mentorstvo, zavzetost in vztrajnost so zagotovo recept za zmago na letošnjem CEEMC! Dosežek je že objavljen tudi na uradni spletni strani tekmovanja (<http://www.ceemc.co.uk/>), nagrada za osvojeno prvo mesto pa je enotedenski obisk Univerze v Cambridgeu pod okriljem prof. dr. W. R. Cornisha.

Tekmovanje nam bo ostalo v zelo lepem spominu, saj smo se člani ekipe odlično razumeli in se tudi ob reševanju težkih pravnih vprašanj zabavali. Izboljšali smo sposobnost pravne argumentacije in se naučili argumente oblikovati čim bolj jasno in precizno. Z veliko vaje smo izpilili tudi govorniške sposobnosti, zlasti sposobnost odzivati se na postavljena vprašanja, kar je zagotovo pripomoglo k zmagi. Menim, da je bil ključ do uspeha tudi ta, da smo se iz vsakega dvoboja nekaj naučili in tako nastopili v novem dvoboju močnejši in okrepljeni z dodatnimi argumenti. V finalu nam je s svojo domiselnostjo pri argumentaciji uspelo nasmejati še tako resne sodnike. V spominu mi bo še posebej ostala izjemna pohvala AG Sharpston po dvoboju z Univerzo Masaryka, ko je bila nad nami vidno navdušena.

Na tem mestu bi se radi zahvalili naši fakulteti za odlično priložnost in izkušnjo, as. Samu Bardutzkyju za strokovne nasvete, mentoricama doc. dr. Ani Vlahek in mag. Martini Sever pa za vso podporo in pomoč v času priprav in tekmovanja.

Karmen Lutman, absolventka PF LJ